

Naturvärdesbedömning av Vessinge 2:54 m. fl.

2021-08-31

Innehåll

Uppdraget.....	3
Arbetes bedrivande	3
Områdesbeskrivning.....	3
Naturvärden	3
Tidigare dokumenterade naturvärden	3
Ginst och ginstlevande fjärilar	3
Fåglar	4
Bedömning av naturvärden.....	5
1. Torrmarksflora på fördetta växthusmark.....	5
2. Trädgård med gröna ridåer	5
3. Torrmarksflora i sandiga marker med större träd.....	6
4. Alléer av björk.....	6
5. Vårdträd av hästkastanj.....	6
6. Sandig mark med örter söder om gamla stationsbyggnaden	6
Generellt biotopskydd (7 kap. 11§ miljöbalken)	6
Vattenskyddsområde (7 kap. 21§, 22§ miljöbalken).....	6
Ekosystemtjänster knutna till naturvärdena	6
Rekommendationer.....	7
Förslag på hänsyns- och förbättringsåtgärder	7
Rödlistade arter inom planområdet.....	9
Rödlistade arter söder om området.....	10
Källor.....	11

Uppdraget

Uppdraget har inneburit att utföra en översiktlig naturvärdesbedömning som underlag till kommande detaljplan för Vessinge 2:54 m.fl. Naturvärdesbedömningens syfte är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Naturvärdesbedömningen kan användas som stöd för beskrivningar av grönområden i planbeskrivningen, för utformande av detaljplan samt för vilka naturvärden som behöver värnas och planeras in i utformning, under byggprocess och i framtida förvaltning och drift.

Planområdet är beläget i Veinge och utgör ett nytt stationsområde samt har som syfte att skapa ett nytt bostadsområde med planbestämmelser som möjliggör för bostäder samt lokaler för centrumverksamheter och offentlig verksamhet i upp till fyra våningar.

Arbetes bedrivande

Naturvärdesbedömningen har utförts av planekolog Rebecka Thise och fjärilsexpert Mats Lindblad har konsulterats angående sina observationer av fjärilar på Artportalen och kompensationsåtgärder. Förutom fältbesök har även en genomgång gjorts av eventuellt tidigare dokumenterade naturvärden i området. Fältbesöket utfördes 2021-06-23.

Områdesbeskrivning

Planområdet ligger i Veinge omgivet av bostadsområden och ett brutet odlingslandskap och sandiga marker. Söder om planområdet ligger Vessinge sandhedrar som är ett naturreservat med höga naturvärden. Genom planområdet gå en järnväg.

Naturvärden

Tidigare dokumenterade naturvärden

En genomgång har gjorts av det naturvårdsunderlag som finns på Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och kommunen. En kontroll gjorts av eventuella artfynd i artrapporteringsystemet Artportalen och databasen TUVÅ på Jordbruksverket. Inga apporaterade värden inom planområdet fanns i databasen TUVÅ eller i kartan Skogens pärlor. På Artportalen finns en del naturvårdsarter observerade inom och i synnerhet i anslutning till planområdet. Se avsnitt sist i dokumentet för komplett artlista inom planområdet samt lista på arter söder om planområdet.

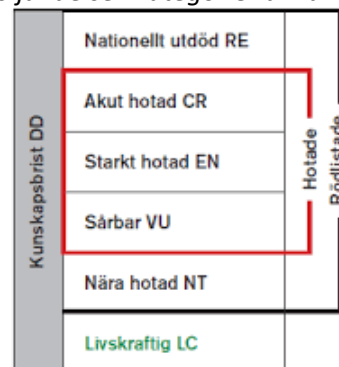
Ginst och ginstlevande fjärilar

Utmärkande för området är observationerna av fjärilar knutna till växterna hårginst och harris, söder om stationsområdet. Hårginst är observerad inom planområdet och söder om planområdet finns observationer av högt artvärde så som större ginststävmal (EN) rödtonad ginstmätare (EN), ginstfältmal (EN), brun ginststävmal (EN), ginstpalpmal (CR), ginstplattmal (EN), ginstsäckmal (EN), ginstbladsguldmal (CR), jungfrusäckmal (NT), harrisbladspaltmal (NT), harrisdvärgmal (NT)

Rödlistan

De svenska rödlistorna grupperar arterna i enlighet med internationella kriterier i ett system med sex kategorier för olika grad av sällsynthet och risk för utdöende.

Följande sex kategorier används i rödlistorna:

månskärerotvecklare (NT), gråbinkevecklare (NT) och daggig ginstmätare (CR). Se faktaruta för information om rödlistan och förklaringar av de olika kategoriernas förkortningar.

Dessa ginstfjärilar har en stor andel av sin population i Laholms kommun vilket gör att kommunen är av särskild betydelse för dess överlevnad. Observationerna av ginst och ginstlevande fjärilar har gjorts i anslutning till spårområdena och bangårdarna och spårområdet fungerar som en spridningskorridor från Vessinge sandhedar varav reservatets och omkringliggande sandiga betesmarkers höga naturvärden ses även kring stationsområdet.

Veinge socken är landets viktigaste plats för ginst och ginstlevande fjärilar. Vid Veinge station har SJ tidigare utfört skyddsavbränningar av banvallarna för att undvika vådabränder med massförekomst av hårginst som resultat. Bränningarna upphörde på 1970-talet och Länsstyrelsen har under 2010-talet utfört en del naturvårdsbränningar vid Veinge station.

Fåglar

Alla fåglar är fridlysta enligt 4 §, artskyddsförordningen, vilket betyder att både fågel och dess habitat omfattas av skydd. Många rödlistade arter har setts förbiflygande men observationer på att de uppvisat häckningsbeteende eller rastat finns också. I grönområdets norra delar har många rödlistade fåglar observerats och rapporterats på artportalen, bland annat storspov (EN), hornuggla (NT) och tornseglare (EN). Grönområdet får antas vara av en viss vikt för fågellivet som häckningsbiotop och rastplats. Många av fåglarna är beroende av blandningen av öppen mark och skogsdungar som finns i området.

Bedömning av naturvärden

Här listas områden och objekt som har naturvärden inom planområdet. I översiktsskildern är områden, objekt eller linjeelement som ingår i naturvärdesbedömningen utmärkta. De är numrerade och beskrivs nedan under motsvarande siffra. Om ett grönområde inte är utmärkt är det för att naturvärdena inte var tillräckligt höga. Det betyder inte att området inte kan erbjuda andra värden eller ekosystemtjänster.

1. Torrmarksflora på fördetta växthusmark.

Området består av mark som nyligen blottlagts i och med rivning av växthus där en del torrmarksarter vandrat in och området var mer artrikt än sin omgivning. Prästkrage, blåmonke, nattljus, stor getväppling, fibblor, vitmåra observerades vid platsbesök. Prästkrage är en signalart och blåmonke och fibblor är naturvårdsarter typiska för sandiga marker. De tillför pollen och nektarrikedom och fungerar som födounderlag för insekter. På grund av växthusen är marken förorenad och behöver saneras.

2. Trädgård med gröna ridåer

I anslutning till de gamla växthustomterna ligger en privat trädgård. Tomten kantas av träd och trädgårdsbuskar. Det växer höga björkar och barrträd och blommande trädgårdsbuskar så som syren och guldregn. Trots att naturvärdet i trädgårdsgrönskan inte är utmärkande kan dessa fungera som gröna ridåer i olika höjdnivåer.

3. Torrmarksflora i sandiga marker med större träd

De öppna områdena har lång kontinuitet, är blomrika och domineras av flora som trivs på torr och sandig mark. Vid platsbesöket noterades blåmonke, stor getväppling, åkervädd, smällglim, knytling och blåeld. Området har påtagliga naturvärden knutna till torrmarksfloran och i dessa blommor hittar många insekter sin föda. Här finns även en del träd varav några är lite större, bland annat en tvåstammig skogslönn. Det är i detta område som observationer av fågel och insekterna monkesolbi, monkevivel och spenslig murargeting gjorts. Se avsnittet med "Rödlistade arter inom planområdet" för fullständig artlista.

4. Alléer av björk

Träden är planterade mellan 2004 och 2008 och i allén i söder har många en diameter på över 20 cm. Allen i norr har träd med mindre diameter. Träden i allén har få strukturer som är av större värde för naturvärden i dagsläget men det kan med utvecklas med tiden.

5. Vårdträd av hästkastanj

Det står en stor hästkastanj framför den gamla stationsbyggnaden. Trädet skulle kunna ses som ett vårdträd. Trädet syns på ortofoto från 1960 talet och har därför en ålder av minst 60 år men det kan antas vara äldre än så. Det finns få större träd i närområdet och som vårdträd har det även ett kulturhistoriskt värde.

6. Sandig mark med örter söder om gamla stationsbyggnaden

Längs spåret finns ett torrt parti med arter som kärringtand och harris som har ett visst naturvärde då det är mager sandjord. I anslutning växer en del lönnträd med små håligheter. Området är starkt privatiserat med skräp och trädgårdsavfall. I marknivå växer vintergröna som är en trädgårdsväxt som ofta tar över i naturområden där den vandrat in från närliggande trädgårdar, även detta bidrar till känslan av privatisering. Området har vissa naturvärden på grund av den sandiga jorden och håligheter i träden. Området ligger på den östra sidan av spåret och står i kontakt med områdena där de flesta observationer av fjärilar gjorts.

Generellt biotopskydd (7 kap. 11§ miljöbalken)

Längs spårområdet västra sida växer en allé av björk som planterats mellan 2004 och 2008, detta kan ses på ortofoton och beskrivs under ovan under område 4, "Alléer av björk". Träden har sannolikt planterats samtidigt och allén löpte förut längs hela bangårdsstängslet. Sedan dess har de mittersta träden fällts och nu kan de betraktas som två alléer varav den sydliga är biotopskyddad då över hälften av trädens diameter överstiger en diameter på 20 cm. Allén i norra delen är inte biotopskyddad då den dels är mindre och inte ligger längs en väg enligt definitionen av väg i vägledningen till lagstiftningen.

Vattenskyddsområde (7 kap. 21§, 22§ miljöbalken)

Området ligger inom vattenskyddsområde och detta bör speciellt beaktas vid saneringen av förorenad mark vid växthustomterna.

Ekosystemtjänster knutna till naturvärdena

Naturens tjänster tar vi ofta för givna och vi räknar inte med deras värde. Ekosystemtjänster är ett sätt att synliggöra värdet på de tjänster som naturen ger oss.

Baserat på områdets egenskaper beskrivet under avsnitten under "Naturvärden" kan det konstateras att det i området finns många stödjande ekosystemtjänster och många exempel på biologisk

mångfald och ekologiska samspel. Området har flera rödlistade arter och nyckelarter där samspel mellan två eller fler arter bidrar till ekosystemfunktioner.

Det finns även reglerande ekosystemtjänster som pollinering och då området är boplats för många pollinerare samt reglering av buller då trädrader eller buskage som kan skydda från bullerföroreningar från järnväg.

Området har stort potential att vid stationsområdet utveckla kulturella ekosystemtjänster speciellt kring kulturarv och identitet och sociala interaktioner då grönska och natur skapar attraktiva miljöer, bidrar till den lokala identiteten och är en del av kulturarvet.

Rekommendationer

Förslag på hänsyns- och förbättringsåtgärder

Det förekommer en del strukturer och fynd av arter som är viktiga för biologisk mångfald, speciellt i område 3 och den delen av område 6 som är sandig öppen mark. De blommiga sandiga markerna fyller en funktion som nektar- och pollenkälla samt som boplats till insekter och de trädklädda gräsytorerna har ett visst värde för fågellivet men även för insektslivet.

Tyngdpunkten av rödlistade arter ligger söder om planområdet längs spårområdet men då område 3 och 6 är en lämplig kompletterande biotop för fjärilar bör ytorna betraktas som en del av en större potentiell lokal för ginst- och harrislevande fjärilar.

Det finns få lokaler för dessa fjärilar i Sverige och därför är varje lokal av vikt för arternas överlevnad. De lever i öppna gräsbiotoper och gräsmarker och i trädbärande gräsmark och hotas av exploateringar och igenväxning.

Då det är i dessa artsamhällen man ser de högsta naturvärdena i området bör man anpassa utbyggnaden av stationsområdet för att ta hänsyn till insektslivet. En skonsam gestaltning i område 3 är förenligt med att bevara områdets naturvärden. I de delar som blir parkering bör naturvärdena kompenseras genom åtgärder som gynnar ginst och harris. Delen av område 6 som är extra naturvårdsintressant är tilltänkt som tunnel till gång och cykel. Då ytan är relativt liten får det anses som rimligt att genomföra planen.

För att gynna och förvalta de hotade arternas miljöer kan kompensationsåtgärder utföras söder om planområdet parallellt med spårområdet. I samråd med fjärilsexpert och observatör till många av de rapporterade arterna Mats Lindeborg rekommenderas att området röjs för sly och att ginst planteras in. Dessa åtgärder kan även utföras i område 3 och 6.

Alléerna av björk, där den sydliga är biotopskyddad, bör bevaras för deras potential att utveckla naturvärden.

Vårdträdet av hästkastanj, objekt 5, föreslås skyddas i detaljplan med fällningsförbud. Lika så utvalda träd i område 3.

Område 1 är en yta med nyligen blottad mark där torrmarksarter vandrat in. Ytan saknar dock historisk kontinuitet så det är den ekologiska funktionen som är viktig. Ytan kan därför kompenseras på annan plats, se kompensationsåtgärder ovan.

Område 2 är en trädgård där växtligheten kan bevaras för att skapa ridåer och goda förutsättningar för en rik gårdsmiljö inför kommande byggnation.

Med avstamp i områdets ekosystemtjänster föreslås *att utvecklandet och bevarandet av grönområdena vid Veinge station* blir ett fokus i arbetet.

Ett andra fokus med detaljplanen föreslås *vara att stärka Veinges identitet som ett hotspot för biologisk mångfald*. Då stationen är porten till Veinge kan områdets identitet stärkas av att presentera de speciella naturvärdena som finns i Veinge. Detta kan göras genom att uppkalla platser efter fjärilar eller växter samt att presentera information om naturvärdena i områdets byggnader och skyltar med information för de som till exempel väntar på tåget på perrongen.

Rödlistade arter inom planområdet

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Hårginst	<i>Genista pilosa</i>	NT
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	<i>Meligethes corvinus</i>	NT
Monkevivel	<i>Cleopomiarus micros</i>	NT
Sandborre	<i>Anomala dubia</i>	NT
Monkesolbi	<i>Dufourea halictula</i>	VU
	<i>Mimesa bicolor</i>	NT
Spenslig murargeting	<i>Ancistrocerus gazella</i>	NT
Vickerglasvinge	<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	NT
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	EN
Rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT
Vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	NT
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	EN
Skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT
Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	EN
Kungsörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	NT
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT
Hornuggla	<i>Asio otus</i>	NT
Pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>	NT
Kråka	<i>Corvus corone</i>	NT
Gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	NT
Berglärka	<i>Eremophila alpestris</i>	VU
Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	VU
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT
Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	NT
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN
Vinterhämsling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU
Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT

Rödlistade arter söder om området

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Hårginst	<i>Genista pilosa</i>	NT
Daggig ginstmätare	<i>Pseudoterpna pruinata</i>	CR
Ginstbladsguldmal	<i>Phyllonorycter staintoniellus</i>	CR
Ginstfältmal	<i>Scythris crypta</i>	EN
Ginstpalpmal	<i>Syncopacma suecicella</i>	CR
Ginstplattmal	<i>Agonopterix atomella</i>	EN
Ginstsäckmal	<i>Coleophora genistae</i>	EN
Gråbinkevecklare	<i>Cochylidia heydeniana</i>	NT
Grönt hedmarksfly	<i>Calamia tridens</i>	NT
Gulstreckad backmätare	<i>Scotopteryx mucronata</i>	EN
Harrisbladspaltmal	<i>Agonopterix scopariella</i>	NT
Harrisdvärgmal	<i>Trifurcula immundella</i>	NT
Jungfrusäckmal	<i>Coleophora parthenogenella</i>	NT
Krypvidefly	<i>Mesogona oxalina</i>	VU
Månskärerotvecklare	<i>Pelochrista huebneriana</i>	NT
Rödtonad ginstmätare	<i>Chesias rufata</i>	EN
Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
Större ginststävmal	<i>Prolita solutella</i>	EN
Vanlig skogsalm	<i>Ulmus glabra subsp. glabra</i>	CR
Vickerglasvinge	<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	NT
Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT

Listorna är hämtade från artportalen. Efter samtal med observatören är några av arterna flyttade från " Rödlistade arter inom planområdet" till " Rödlistade arter söder om området". Utdraget är därför en reviderad version mot de uppgifter som finns på artportalen.se.

Källor

ArtDatabanken, Artportalen, sökning senast 2021-08-31

Jordbruksverket TUV sökning senast 2021-08-31

Skogsstyrelsen Skogens pärlor, Sökning senast 2021-08-31

Sammanträdesprotokoll, Laholms kommun. Planbesked för Vessinge 2:54 med flera i Veinge, Dnr 2018-000212.

Jordbruksverket, Ängs- och betesmarksinventeringen

https://www2.jordbruksverket.se/download/18.48a7452e15c7b4a5a65a3a6b/1496908244029/ra17_9.pdf

Länsstyrelsen Halland, Naturreseptat Vessinge sandhedar

<https://www.lansstyrelsen.se/halland/besoksmal/naturreseptat/laholm/vessinge-sandhedar.html>

Åtgärdsprogram för ginst och ginstlevande fjärilar

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publ-kompl/Uppdaterad-atgardstabell-nalginst-tyskginst-ginstlevande-fjarilar-5731-2018dec.pdf>

Länsstyrelsen Halland, Veinge socken – ett eldorado för biologisk mångfald

Mossberg och L. Stenberg, Nordisk flora

Boverket, ESTER, Ekosystemanalys

Hallands kommuner, Pågående utredning om ansvarsarter för kommunerna.